

ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับอุตสาหกรรมไม้ซีกไฟในประเทศไทย

ประวัติไม้ซีกไฟในประเทศไทย

ไม้ซีกไฟที่ใช้ในประเทศไทย ตามรูปลักษณะปัจจุบันนี้ คือแยกออกเป็นสองส่วน ส่วนหนึ่งเป็นหัวไม้ซีก และอีกส่วนหนึ่งเป็นข้างกลัดสำหรับซีก ใต้เริ่มแพร่หลายในประเทศไทยตั้งแต่กลางรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) โดยพวกบาทหลวงที่เข้ามาเผยแพรศาสนา เป็นผู้นำเข้ามาใช้เป็นไม้ซีกไฟที่ผลิตในประเทศสวีเดน

เมื่อ พ.ศ. 2471 จึงได้มีการตั้งโรงงานเพื่อผลิตในประเทศไทยเป็นโรงงาน ใต้แก่โรงงานไม้ซีกไฟมินเซ ตั้งอยู่ที่ตำบลสะพานเหลือง ถนนพระราม 4 กรุงเทพฯ ต่อมาเมื่อ พ.ศ. 2476 ใต้มีโรงงานไม้ซีกไฟมินเซ ตั้งขึ้นเป็นโรงที่ 2 อยู่ที่ ตำบลวัดฉนวน สะพานขาว อำเภอป้อมปราบ กรุงเทพฯ หลังจากนั้นการผลิตไม้ซีกไฟในประเทศไทยก็ขยายตัวขึ้นมาเรื่อย ๆ แต่เดิมโรงงานไม้ซีกไฟมีอยู่เฉพาะในกรุงเทพฯ เท่านั้น เมื่อที่อยู่อาศัยในกรุงเทพฯ อัดแอ่มากขึ้น รัฐบาลเห็นว่าการที่จะให้โรงงานอุตสาหกรรมตั้งอยู่ในแหล่งชุมชนหนาแน่นอย่างแต่ก่อน ย่อมจะไม่เป็นการเหมาะสม และจะเป็นอันตรายต่อสุขภาพของประชาชนที่อาศัยอยู่ใกล้เคียง จึงได้มีคำสั่งให้โรงงานอุตสาหกรรมย้ายออกไปสู่แถบชานเมือง หรือต่างจังหวัด โรงงานไม้ซีกไฟเหล่านี้ จึงได้ย้ายออกไป คงมีแต่สำนักงานสำหรับติดต่อดังอยู่ในกรุงเทพฯ เท่านั้น

ผู้ผลิตและที่ตั้ง

บริษัทผู้ผลิตไม้ซีกไฟในประเทศไทย เดิมมีอยู่ทั้งสิ้น 7 โรงงาน ตั้งอยู่ในกรุงเทพฯ 2 โรงงาน จังหวัดชลบุรี 3 โรงงาน และจังหวัดปทุมธานี 2 โรงงาน

ต่อมาเมื่อปี 2519 ทางราชการได้ยกเลิกประกาศห้ามตั้งโรงงานไม้ซี้คใหม่ ทำให้มีผู้ผลิตรายใหม่ยื่นเรื่องขอเปิดโรงงานไม้ซี้คไฟไหม้อีกหลายราย แต่เริ่มดำเนินการผลิตและจำหน่ายแล้ว 3 ราย โดยตั้งอยู่ที่จังหวัดสงขลา อูครและซอนแกน

การเลือกสถานที่ตั้งโรงงานนั้น ควรเลือกสถานที่ที่อยู่ใกล้กับแหล่งวัตถุดิบซึ่งวัตถุดิบที่สำคัญของอุตสาหกรรมไม้ซี้คไฟได้แก่ ไม้เนื้ออ่อน เพราะการลำเลียงไม้เนื้ออ่อนออกจากป่านั้น ถ้าหากต้องขนส่งมาสู่โรงงานในระยะไกล ก็ย่อมจะต้องเสียค่าใช้จ่ายสูง และมีปัญหามาก เพราะไม้เนื้ออ่อนเป็นไม้ที่เสื่อง่าย ในขณะที่เดียวกันโรงงานก็ควรจะต้องอยู่ในแหล่งซึ่งค่าขนส่งจากโรงงานไปยังศูนย์กลางการจำหน่ายมีอัตราต่ำ โรงงานควรอยู่ในที่ซึ่งมีการคมนาคมสะดวกและการขนส่งสะดวก

โรงงานไม้ซี้คไฟทั้ง 10 แห่งมีอยู่เพียง 2 โรงงาน ซึ่งตั้งอยู่ภายในกรุงเทพฯ นอกนั้นจะตั้งอยู่ในต่างจังหวัด ซึ่งจะอยู่ใกล้กับแหล่งวัตถุดิบ และโรงงานทั้งหมดตั้งอยู่ในบริเวณที่มีการคมนาคมสะดวกทั้งสิ้น รายละเอียดของผู้ผลิตและสภาพของที่ตั้งโรงงานมีดังนี้

1. บริษัทไม้ซี้คไฟอินแซ จำกัด เริ่มกิจการเมื่อ พ.ศ. 2471 เป็นโรงงานไม้ซี้คไฟโรงแรกที่ตั้งขึ้นในประเทศไทย และยังคงดำเนินการอยู่ เดิมโรงงานตั้งอยู่ที่ตำบลสะพานเหลือง กรุงเทพฯ ปัจจุบันตัวโรงงานได้ย้ายไปตั้งอยู่ที่เลขที่ 16 ถนนรังสิต นครนายก หมู่ 4 ตำบลประชาธิปไตย อำเภอชัยบุญบุรี จังหวัดปทุมธานี ส่วนสำนักงานตั้งอยู่ที่ 41 ถนนเคโซ กรุงเทพฯ โทร. 2330541 2338367

2. บริษัทไม้ซี้คไฟตั้งอา จำกัด เริ่มกิจการ พ.ศ. 2476 เดิมมีโรงงานตั้งอยู่ที่ตำบลลาดวิทยวน สะพานขาว กรุงเทพฯ ปัจจุบันโรงงานได้ย้ายไปอยู่ที่ 16/1 ถนนรังสิต นครนายก หมู่ 4 ตำบลประชาธิปไตย อำเภอชัยบุญบุรี จังหวัดปทุมธานี สำนักงานตั้งอยู่ที่ 101-5 ซอยปราโมทย์ สุริวงค์ กรุงเทพฯ โทร. 2337859

สำหรับโรงงานของบริษัทไม้ซี้ดไฟมินแซ จำกัด และบริษัทไม้ซี้ดไฟตั้งอา จำกัดนั้น ตั้งรวมกันเป็นโรงงานเดียวกัน แต่มีเครื่องจักรที่มีกำลังการผลิตสูง ทำการผลิตไม้ซี้ดไฟของทั้ง 2 บริษัท แล้วแยกกันจำหน่าย สำหรับไม้เนื้ออ่อนซึ่งเป็นวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตนั้น ส่วนใหญ่จะซื้อจากจังหวัดกำแพงเพชร และกาญจนบุรี โดยซื้อในลักษณะที่ตัดเป็นก้าน และเป็นไม้สั้น ไม้กลองเรียบร้อยแล้ว นำมาใช้ในการผลิตได้เลย เพื่อตัดปัญหาเกี่ยวกับไม้ซุงที่ไม่ถูกกฎหมาย

3. บริษัทไม้ซี้ดไฟไทย จำกัด เริ่มกิจการเมื่อ พ.ศ. 2480 โรงงานนี้เดิมมีชื่อว่า บริษัทไม้ซี้ดไฟบอเนียว มีชนชาติสวีเดนเป็นผู้ดำเนินการ เป็นโรงงานที่ใหญ่กว่าโรงงานอื่น ๆ มีทุนดำเนินการมาก เป็นบริษัทสาขาจากบริษัทแม่ที่ประเทศสวีเดน ดังนั้น จึงมีเครื่องจักร เครื่องมือที่ทันสมัยที่สุด ปริมาณการผลิตสูง คุณภาพไม้ซี้ดไฟเป็นที่นิยมมากกว่าทุกโรงงาน โรงงานตั้งอยู่ที่ 157 ซอยบอร์เนียว ถนนเจริญกรุง ตำบลบางคอแหลม อำเภอยานนาวา กรุงเทพฯ สำนักงานฯ ตั้งอยู่บริเวณเดียวกับโรงงาน โทร. 2890111

วัตถุดิบของบริษัทไม้ซี้ดไฟส่วนใหญ่ได้รับจากบริษัทแม่ ส่วนไม้เนื้ออ่อนสั่งซื้อจากทั่ว ๆ ไปโดยส่วนใหญ่จะสั่งซื้อจากภาคใต้

4. บริษัทไม้ซี้ดไฟชลบุรี จำกัด เริ่มกิจการเมื่อ พ.ศ. 2491 โรงงานตั้งอยู่ที่ถนนสุขุมวิท อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี มีสำนักงานอยู่ที่ 1452-4 ถนนกรุงเกษม กรุงเทพฯ โทร. 2812663

บริษัทไม้ซี้ดไฟชลบุรี จำกัด มีบริษัทสาขาทั้งอยู่ที่จังหวัดจันทบุรี ทำหน้าที่จัดหาไม้เนื้ออ่อนมาป้อนโรงงาน โดยตัดซอยเป็นไม้ก้าน ไม้ข้างสั้น และไม้กลัก แล้วส่งมายังโรงงานไม้ซี้ดไฟที่ชลบุรี เพื่อทำการผลิตต่อไป การผลิตในโรงงานใช้แรงงานคนเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งเป็นแรงงานที่ทำงานได้เร็วมาก เทียบได้กับเครื่องจักร เพราะมีความชำนาญสูง เครื่องจักรในโรงงานยังคงเป็นแบบเก่า ซึ่งใช้มานานแล้ว แต่ได้มีการซ่อมแซมอยู่ตลอดเวลา

5. บริษัทเอเชียไม้อัดไฟ จำกัด เริ่มกิจการเมื่อ พ.ศ. 2494 โรงงานตั้งอยู่ที่อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี มีสำนักงานตั้งอยู่ที่ 494/9-10 ซอยวานิช 1 ทรงวาด กรุงเทพฯ โทร. 2223373

ไม้เนื้ออ่อนของโรงงานเอเชียไม้อัดไฟ ได้จากการสั่งซื้อไม้ในแถบชลบุรี ตัดมาเนื้อไม้ทางชลบุรีหายาก ก็มีการสั่งซื้อจากภาคใต้ และภาคอื่น ๆ โดยซื้อไม้ซุงและไม้ที่แปรรูปเป็นก้านไม้ ไม้ข้างดินและไม้กลัดเรียบร้อยแล้ว ส่วนเครื่องจักรที่ใช้ในโรงงานส่วนใหญ่เป็นเครื่องจักรที่ทันสมัย มีเครื่องจักรเก่าเพียงบางส่วน

6. บริษัทไม้อัดไฟกรุงเทพ จำกัด เริ่มกิจการเมื่อ พ.ศ. 2494 โรงงานตั้งอยู่ที่ 27-5 ถนนประชาราษฎร์สาย 2 ใกล้สะพานพระราม 6 โดยมีสำนักงานอยู่บริเวณเดียวกับโรงงาน ไม้เนื้ออ่อนที่นำมาใช้ในการทำงาน ซื้อไม้ซุงจากภาคเหนือและภาคใต้ นำมาตัดซอยแปรรูปไม้เอง เครื่องจักรที่ใช้คงเป็นแบบเก่าที่ใช้งานนาน และใช้แรงงานคนเป็นส่วนใหญ่

7. บริษัทสมุทรพาไม้อัดไฟ จำกัด เริ่มกิจการเมื่อ พ.ศ. 2495 โรงงานตั้งอยู่ที่อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี สำนักงานตั้งอยู่ที่ 104 ถนนมิตรพันธุ์ กรุงเทพฯ โทร. 2214645 บริษัทสมุทรพาไม้อัดไฟ จำกัด สั่งซื้อไม้จากทั่ว ๆ ไปนำมาแปรรูปไม้เอง เครื่องจักรในโรงงานค่อนข้างทันสมัย แต่ยังคงใช้แรงงานคนเป็นจำนวนมากช่วยในการผลิตบางส่วน เมื่อเกิดการผลิตไม่ทันตามโควตา

บริษัทผู้ผลิตรายใหม่ ซึ่งเริ่มผลิตและออกจำหน่ายแล้ว ได้แก่

1. บริษัทไม้อัดไฟภาคใต้ จำกัด จังหวัดสงขลา เริ่มกิจการเมื่อ พ.ศ. 2519 มีโรงงานตั้งอยู่ที่ หมู่ 4 ต.ท่าชะมวง อ.รัตภูมิ จ.สงขลา โดยมีสำนักงานตั้งอยู่ที่ 26/4 ถนนแสงศรี อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา วัตถุประสงค์คือ ไม้เนื้ออ่อนของโรงงานไม้อัดไฟภาคใต้ ได้จากเขตอำเภอรัตภูมิ สงขลา และจาก จ.สตูล พัทลุง และตรัง เครื่องจักรภายในโรงงานเป็นเครื่องจักรแบบเก่าและแบบใหม่ปนกัน

2. บริษัทโรงงานไม้ซีกไฟอูคร จำกัด จังหวัดอุคร เริ่มกิจการเมื่อ พ.ศ. 2520 มีโรงงานอยู่ที่หมู่ 11 ถ.อุคร-สกล ต.หนองบุ อ.เมือง จ.อุคร-ธานี มีสำนักงานตั้งอยู่บริเวณเดียวกับโรงงาน ไม้เนื้ออ่อนส่วนใหญ่ที่ใช้ในโรงงานเป็นไม้ป้อ และไม้ออยช้าง ไม้ได้จากป่าในแถบตะวันออกเฉียงเหนือ เช่นจังหวัดอุคร หนองคาย และสกลนคร เครื่องจักรในโรงงานเป็นแบบใหม่และแบบเก่าปนกัน โรงงานไม้ซีกไฟอูครผลิตไม้ซีกไฟโดยใช้กระดาษทำลั๊กแทนไม้

3. บริษัทสากลไม้ซีกไฟ จำกัด¹ จังหวัดขอนแก่น เริ่มกิจการเมื่อ พ.ศ. 2520 มีโรงงานและสำนักงานอยู่ที่ ถนนมิตรภาพ ตำบลเมืองเก่า อ.เมือง จ.ขอนแก่น ไม้เนื้ออ่อนที่ใช้ได้จากป่าในแถบภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เช่นเดียวกับ โรงงานไม้ซีกไฟอูคร เครื่องจักรที่ใช้ก็มีทั้งแบบเก่าและแบบใหม่ปนกัน

สำหรับโรงงานของผู้ผลิตรายใหม่ทั้ง 3 รายนั้น ปรากฏว่า บริษัทสากล ไม้ซีกไฟมีปัญหาเกี่ยวกับไม้ที่ผิดกฎหมาย โรงงานต้องหยุดผลิตเป็นระยะเวลานาน

ตราไม้ซีกไฟ

ไม้ซีกไฟที่ผลิตจากโรงงานนั้น โรงงานหนึ่ง ๆ มักจะทำการผลิตหลาย ๆ ตรา เพื่อให้ผู้บริโภคได้มีโอกาสเลือกสินค้าที่ตนพอใจ โดยผู้ผลิตอาจจะเปลี่ยนแปลง ลักษณะของสิ่งผลิตให้แตกต่างกันออกไปเล็กน้อย เช่นทำหัวไม้ซีกไฟให้มีสีต่างกัน และ เปลี่ยนตราใหม่ให้ต่างไปจากเดิม ตราไม้ซีกไฟที่โรงงานต่าง ๆ ได้ผลิตแล้วมีตรา ดังต่อไปนี้

¹ เมื่อเดือนมิถุนายน 2521 บริษัทสากลไม้ซีกไฟ จำกัด ถูกจับกุมฐาน มีไม้แปรรูปที่ผิดกฎหมายไว้ในครอบครอง และกระทำการลักลอบตัดไม้ ผู้จัดการ โรงงานถูกจับกุม ดังนั้น จึงทำให้โรงงานต้องถูกปิดโดยปริยายเป็นระยะเวลานาน

1. บริษัทไม้อัดไฟไทย จำกัด ผลิตและจำหน่ายไม้อัดไฟ 7 ทราคือ
 - ตรามินกวง
 - ตราปืนคู่ (ตราที่นิยมใช้ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ)
 - ตราพญานาค (ตราที่นิยมใช้ในภาคกลาง)
 - ตราพญานาคพิเศษ
 - ตราเรือกำปั่น
 - ตราสตางค์ (ตราที่นิยมใช้ในภาคเหนือ)
 - ตราหนักมวย (ตราที่นิยมใช้ในภาคใต้)
2. บริษัทตังอา จำกัด ผลิตและจำหน่ายไม้อัดไฟ 6 ทราคือ
 - ตราควางตุ้ง (ตราที่จำหน่ายได้มากที่สุด)
 - ตราตังอา
 - ตราจระเข้
 - ตรากระรอก
 - ตราตะเกียง
 - ตราเรือหงษ์ (ชนิดกักใหญ่)
3. บริษัทมินแซ จำกัด ผลิตและจำหน่ายไม้อัดไฟ 6 ทราคือ
 - ตราปลาแดง
 - ตรามินแซแดง
 - ตรามินแซเหลือง (ตราที่จำหน่ายได้มากที่สุด)
 - ตรานกแก้ว
 - ตรารถยนต์
 - ตราสิงห์โต
4. บริษัทไม้อัดไฟธนบุรี จำกัด ผลิตและจำหน่าย 6 ทราคือ
 - ตราหน้าสิง
 - ตราโตฮก (ตราที่จำหน่ายได้มากที่สุด)
 - ตราบวณสวย

004403

ศูนย์บริการข้อมูล
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- ตราพระอาทิตย์
 - ตราหนุมาน
 - ตราหนุมานพิเศษ (ชนิดกฉักใหญ่)
5. บริษัทเอเชียไมซ์ไฟ จำกัด ผลิตและจำหน่ายไมซ์ไฟ 8 ตราคือ
- ตราอาจิ๋ว
 - ตราไฟปอก
 - ตราเรือใบ (ตราที่จำหน่ายได้มากที่สุด)
 - ตรานางเงือก
 - ตราอักษรไทย
 - ตราชาวนา
 - ตราเรือไวกิ่ง
 - ตราเรือใบพิเศษ (ชนิดกฉักใหญ่)
6. บริษัทสมุทรพาไมซ์ไฟ จำกัด ผลิตและจำหน่ายไมซ์ไฟ 6 ตราคือ
- ตราวงเม้ง (ตราที่จำหน่ายได้มากที่สุด)
 - ตราต้นฮ้าง
 - ตราธรมมา
 - ตราแรด
 - ตราหมีขาว
 - ตราเฮงเจีย (ชนิดกฉักใหญ่)
7. บริษัทไมซ์ไฟกรุงเทพ จำกัด ผลิตและจำหน่ายไมซ์ไฟ 6 ตราคือ
- ตราไต้หง (ตราที่จำหน่ายได้มากที่สุด)
 - ตราชี่กาย
 - ตราม้าบิน
 - ตรานกนางนวล
 - ตราปูแดง
 - ตรากินนร
- } 2 ตรานี้ ปัจจุบันเลิกผลิตแล้ว

8. บริษัทไม้ขีดไฟภาคใต้ จำกัด ผลิตและจำหน่ายไม้ขีดไฟ 6 ทราคือ
- ตราช้างสี (พื้นสีน้ำเงิน)
 - ตราหน้าอา
 - ตรานักมวยคู่
 - ตราปลา
 - ตราปู
 - ตราวัวชน
9. บริษัทโรงงานไม้ขีดไฟอุคร จำกัด ผลิตและจำหน่ายไม้ขีดไฟ 10 ทราคือ
- ตราช้างสี (พื้นสีเหลือง)
 - ตราควาเทียม
 - ตราตังปัก
 - ตรารถไฟ
 - ตราโชคดี
 - ตรามหาโชค
 - ตราอีสาน
 - ตราเร-โอ-แวก
 - ตรากระต่าย
 - ตรา Lucky
10. บริษัทสากลไม้ขีดไฟ จำกัด ผลิตและจำหน่ายไม้ขีดไฟ 1 ทราคือ
- ตรากกจี่
11. องค์การคลังสินค้าจำหน่าย 1 ทราคือ
- ตราโชคดี

ช่องทางการจำหน่าย (Marketing Distribution)

ช่องทางในการจำหน่ายของอุตสาหกรรมไม้ขีดไฟ แยกเป็น 2 แบบดังนี้

1. ของทางการจำหน่ายแบบกำหนดโควตา
2. ของทางการจำหน่ายแบบอิสระ

1. ของทางการจำหน่ายตามระบบโควตา

การค้าไม้ซี้ดไฟในช่วงระยะเวลาก่อนปี 2493 นั้น เป็นไปอย่างเสรี โรงงานผู้ผลิตแต่ละโรงงานจะเป็นผู้จัดจำหน่ายไม้ซี้ดไฟของตนเอง โดยมีการแต่งตั้งตัวแทนของแต่ละโรงงานขึ้น ทำให้เกิดการแข่งขันในทางตลาด การแข่งขันในด้านการจำหน่ายนั้น มีไม้เฉพาะไม้ซี้ดไฟที่ผลิตขึ้นภายในประเทศเท่านั้น แต่ยังมีไม้ซี้ดไฟจากต่างประเทศเข้ามาร่วมแข่งขันในตลาดด้วย เช่น ไม้ซี้ดไฟจากฮ่องกง สิงคโปร์ และญี่ปุ่น ผลจากการแข่งขันในตลาด เป็นเหตุให้เกิดการแข่งขันลดราคาสินค้า (Price War) ขึ้น ผลของการแข่งขันลดราคาสินค้า ทำให้ผู้ผลิตต้องประสบกับการขาดทุน และเมื่อผู้ผลิตไม่สามารถทนต่อการขาดทุนได้ ก็ต้องขงักการผลิตไปตาม ๆ กัน

ต่อมาบริษัทไม้ซี้ดไฟทั้งหมด จึงได้รวมกลุ่มกันขึ้นเป็นทำนองสหกรณ์ โดยการจัดแบ่งโควตาการจำหน่ายและราคาการจำหน่ายให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน รวมทั้งจัดตั้งตัวแทนจำหน่ายแต่ผู้เดียวขึ้นด้วย เพื่อที่โรงงานจะได้ทำหน้าที่ในการผลิตแต่เพียงอย่างเดียว จากการตกลงดังกล่าว จึงได้มีการจัดตั้ง "บริษัทสหไม้ซี้ดไฟ จำกัด" ซึ่งมีสำนักงานอยู่ที่ 364 อาคาร 1 ถนนราชดำเนิน กรุงเทพฯ โทร. 2223773 มีโกดังอยู่ที่ 261 ซอยผูกมิตร ทางรถไฟเก่า กรุงเทพฯ ขึ้น โดยจดทะเบียนเมื่อ 18 พฤษภาคม 2493 มีทุนจดทะเบียน 1,000,000 บาท แบ่งเป็น 1,000 หุ้น หุ้นละ 1,000 บาท และมีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. ทำการประกอบกิจการอุตสาหกรรมไม้ซี้ดไฟตลอดจนเครื่องซี้ดไฟต่าง ๆ
2. ทำการค้าในกิจการข้อ 1
3. ทำการเป็นนายหน้าและตัวแทนการค้าต่าง ๆ ซึ่งสินค้าในข้อ 1

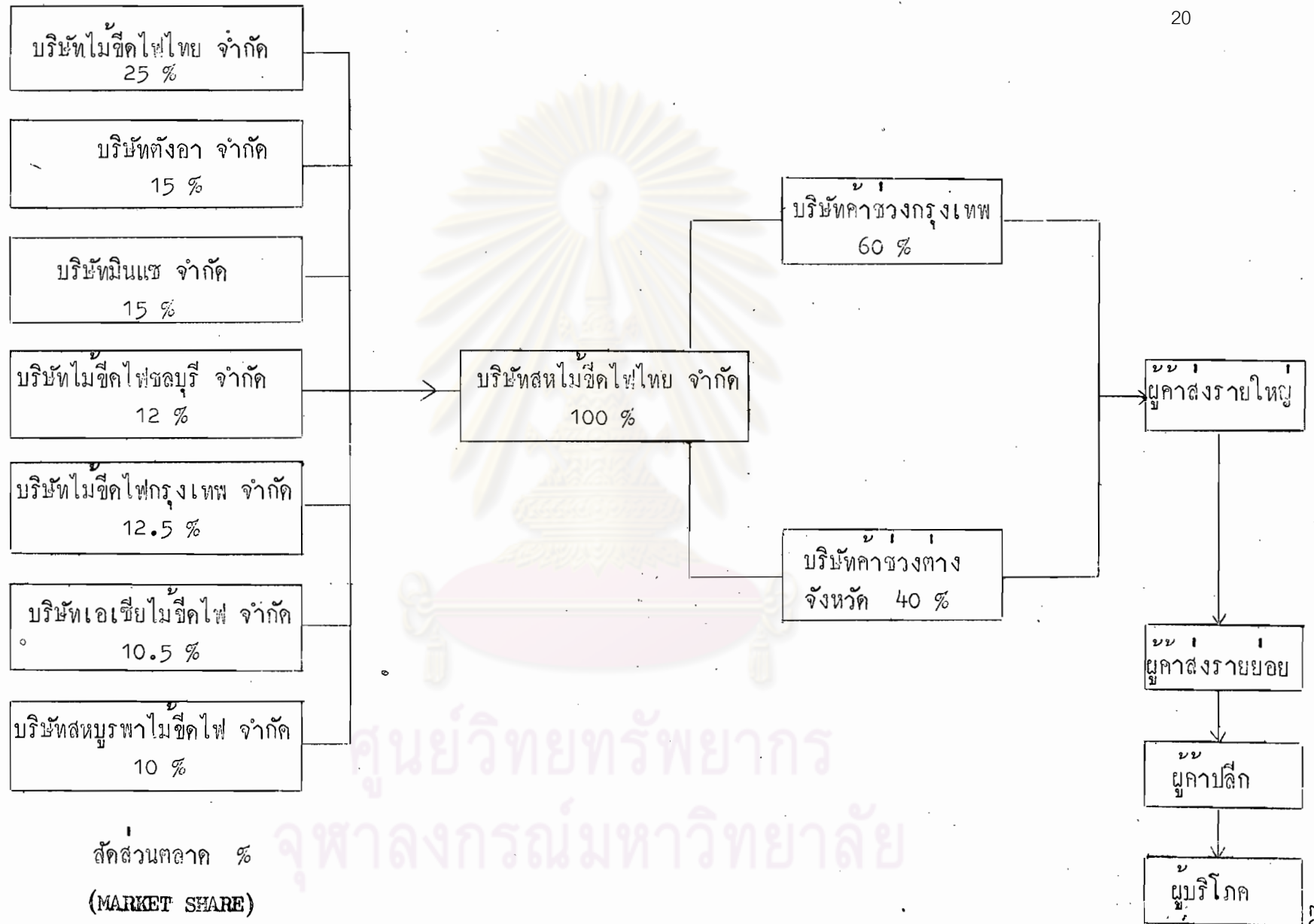
4. เป็นผู้ริเริ่มการบริษัท และเข้าชื่อเป็นผู้ถือหุ้นบริษัทอื่น
5. ทำกิจการโรงงานอุตสาหกรรมในการผลิตวัตถุดิบทุกชนิด

"บริษัทสหไม้อัดไฟ จำกัด" กระทำหน้าที่เป็นผู้ดำเนินการจำหน่ายไม้อัดไฟจากโรงงานไม้อัดไฟทั้ง 7 แห่งแต่ผู้เดียว โดยมีการตกลงทำสัญญากำหนดโควตา รับซื้อ และจำหน่ายระหว่างบริษัทผู้ผลิตกับบริษัทสหไม้อัดไฟ จำกัด และจะมีการประชุมกันเดือนละครั้ง เพื่อกำหนดโควตาในการผลิตและจำหน่าย เพื่อป้องกันสินค้าล้นตลาด จากข้อตกลงดังกล่าว ทำให้อุตสาหกรรมไม้อัดไฟเกิดระบบการค้าแบบผูกขาดในการจัดจำหน่าย

ช่องทางการจำหน่ายของไม้อัดไฟในระบบแบบผูกขาด เขียนเป็นแผนภาพไว้ดังนี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภาพที่ 1 ช่องทางการจำหน่ายไม้ขีดไฟตามระบบโควตา

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภาพที่ 1 แสดงของหนทางกำหนำตามระบบโควตำ โดยบริษัท
ผู้ผลิตไม้ซี้ดไฟทั้ง 7 แห่งได้ทำสัญญากำหนำโควตำในการผลิตและกำหนำร่วมกับ
บริษัทสหไม้ซี้ดไฟ จำกัด สัญญากำหนำโควตำในการผลิตและการกำหนำ ฉบับที่ใช้
ในปัจจุบันมีอายุบังคับใช้ 6 ปี โดยเริ่มตั้งแต่ 1 กันยายน 2515 ถึงวันที่ 1 สิงหาคม
2521 โดยแบ่งส่วนโควตำ ดังนี้

บริษัทไม้ซี้ดไฟไทย จำกัด	ได้รับส่วนแบ่งโควตำร้อยละ	25
บริษัทตังอา จำกัด	ได้รับส่วนแบ่งโควตำร้อยละ	15
บริษัทมินแซ จำกัด	ได้รับส่วนแบ่งโควตำร้อยละ	15
บริษัทไม้ซี้ดไฟกรุงเทพ จำกัด	ได้รับส่วนแบ่งโควตำร้อยละ	12.5
บริษัทไม้ซี้ดไฟชลบุรี จำกัด	ได้รับส่วนแบ่งโควตำร้อยละ	12
บริษัทเอเชียไม้ซี้ดไฟ จำกัด	ได้รับส่วนแบ่งโควตำร้อยละ	10.5
บริษัทสหบูรพาไม้ซี้ดไฟ จำกัด	ได้รับส่วนแบ่งโควตำร้อยละ	10

สัญญาการกำหนำโควตำนั้น หลังจากหมดสัญญาแล้ว ถ้ายังไม่มีการกำหนำ
กันใหม่ ก็ถือว่ายังคงปฏิบัติตามสัญญาเดิม

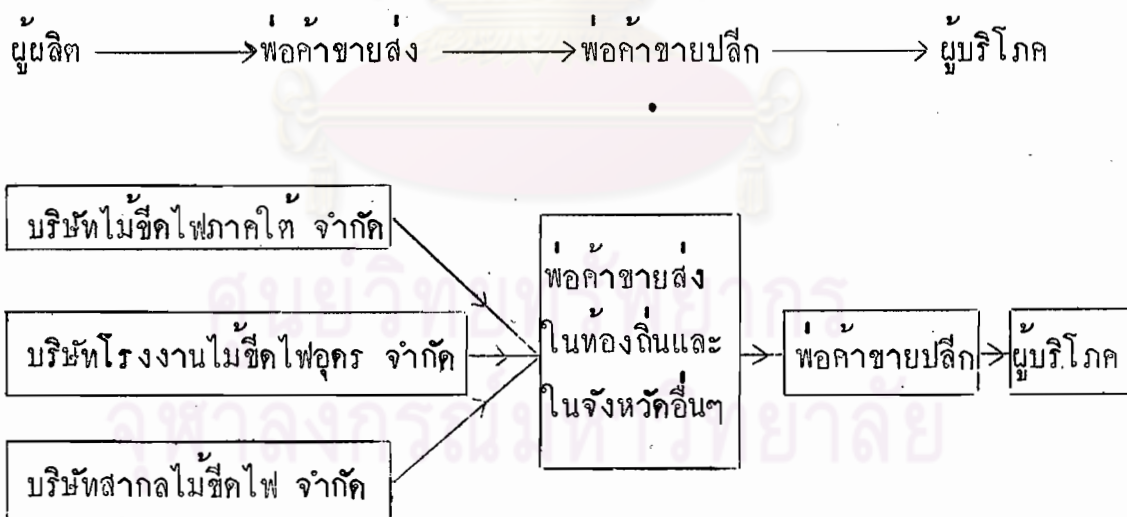
สำหรับในการกำหนำ บริษัทสหไม้ซี้ดไฟ จำกัด จะกำหนำให้กับผู้ค้าวง
ในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด โดยผู้ค้าวงในกรุงเทพฯรับสินค้าไปกำหนำ 60 %
ส่วนผู้ค้าวงต่างจังหวัดรับสินค้าไปกำหนำ 40 % จากนั้นผู้ค้าวงจะกำหนำต่อให้
แกผู้ค้าส่งรายใหญ่และผู้ค้าส่งรายย่อย แล้วผู้ค้าส่งรายใหญ่และรายย่อยจะกำหนำ
ต่อให้ผู้ค้าปลีก ซึ่งผู้ค้าปลีกจะกำหนำให้แกผู้บริโภคต่อไป

2. ของหนทางกำหนำแบบอิสระ

เมื่อ พ.ศ. 2515 - 2516 ได้เกิดภาวะการขาดแคลนไม้ซี้ดไฟขึ้น
ทางราชการคาดว่าสาเหตุสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้เกิดการขาดแคลนไม้ซี้ดไฟนั้น
เนื่องมาจากผู้ผลิตที่มีอยู่ได้รวมกลุ่มกันผูกขาดในการกำหนำปริมาณที่ผลิต และราคา
ที่กำหนำแต่ฝ่ายเดียว ทำให้ผู้บริโภคเสียเปรียบและเสียสิทธิในการต่อรองราคา

กระทรวงอุตสาหกรรมจึงได้ยกเลิกนโยบายที่ห้ามขยายและตั้งโรงงานผลิตไม้ซี้ดไฟใหม่ โดยกำหนดนโยบายใหม่ อนุญาตให้ขยายและตั้งโรงงานได้ จึงทำให้มีผู้ผลิตรายใหม่ เข้ามาในอุตสาหกรรมนี้ โดยทำการผลิตและจำหน่ายเฉพาะในท้องถิ่น และในเขต จังหวัดใกล้เคียงเท่านั้น แต่ในบางครั้งที่เกิดภาวะไม้ซี้ดไฟขาดแคลน ทำให้บาง จังหวัดไม่มีไม้ซี้ดไฟจำหน่าย ผู้ผลิตรายใหม่ก็จะแทรกแซงส่งไปจำหน่ายทั่วประเทศ การจำหน่ายไม้ซี้ดไฟของผู้ผลิตรายใหม่นั้น จะต้องต่อสู้กับผู้ผลิตรายเก่า ซึ่งเป็นผู้ ครองส่วนตลาดส่วนใหญ่ไว้ และสามารถครองส่วนตลาดไว้อย่างมั่นคง ทำให้เป็น การยากสำหรับผู้ผลิตรายใหม่ ซึ่งจะเข้าดำเนินการแทรกแซง ยกเว้นในช่วงที่เกิด ภาวะการขาดแคลนไม้ซี้ดไฟทั่วประเทศเท่านั้น ดังนั้น ช่องทางการจำหน่ายของผู้ผลิต รายใหม่ จึงเป็นแบบอิสระ ดังนี้

แผนภาพที่ 2 ช่องทางการจำหน่ายแบบอิสระของผู้ผลิตรายใหม่

แผนภาพที่ 2 แสดงการจำหน่ายแบบอิสระของผู้ผลิตรายใหม่ ซึ่งจะจำหน่าย ไม้ซี้ดไฟโดยตรงให้ผู้ค้าส่งในท้องถิ่น หรือจังหวัดใกล้เคียง พ่อค้าขายส่งจะจำหน่ายต่อไป ยังพ่อค้าขายปลีก และจำหน่ายต่อไปยังผู้บริโภค

ของทางการจำหน่ายทั้ง 2 แบบนั้น ปรากฏว่าผู้ผลิตรายเก่า ซึ่งมีการจำหน่ายระบบโควต้า อันเป็นลักษณะการจำหน่ายแบบผูกขาด นั้น สามารถที่จะครองตลาดส่วนใหญ่ไว้ได้อย่างมั่นคง เป็นการยากที่ผู้ผลิตรายใหม่จะเข้าแย่งส่วนของตลาด ยกเว้นในกรณีที่เกิดภาวะขาดแคลนไม้ซี้ดไฟขึ้นทั่วประเทศ ผู้ผลิตไม้ซี้ดไฟรายใหม่ก็สามารถจะส่งไม้ซี้ดไฟเข้าไปจำหน่ายแทนได้ นอกจากนี้ ไม้ซี้ดไฟซึ่งผลิตโดยผู้ผลิตรายเก่า มักจะเป็นไม้ซี้ดไฟที่มีคุณภาพดี เพราะการผลิตมานานทำให้ทราบจุดบกพร่องต่าง ๆ และสามารถที่จะแก้ไขจุดบกพร่องได้ ส่วนไม้ซี้ดไฟของผู้ผลิตรายใหม่ยังมีคุณภาพไม่ดีพอ เช่น ซี้ดไม่ติดในฤดูฝน หัวไม้ซี้ดละลายเมื่ออากาศชื้น เป็นต้น จึงทำให้ไม้ซี้ดไฟของผู้ผลิตรายใหม่ยังไม่เป็นที่นิยมของตลาด สำหรับการค่าแบบโควต้าหรือแบบผูกขาดนั้น มีทั้งผลดีและผลเสียดังนี้

ผลดี

1. เป็นการขจัดการแข่งขันในระหว่างผลิต เพราะเมื่อมีการกำหนดโควต้าแล้ว โรงงานแต่ละโรงงานก็ดำเนินการผลิตตามโควต้าที่มีอยู่ โดยไม่จำเป็นที่จะต้องแข่งขันในด้านการผลิต ไม่ต้องแข่งขันในด้านคุณภาพ
2. การจัดสรรโควต้า ในการผลิตให้เป็นไปตามความต้องการของตลาด จะช่วยแก้ไขปัญหาไม้ซี้ดไฟล้นตลาด หรือขาดตลาด และโรงงานไม่จำเป็นที่จะต้องสำรองสินค้าไว้เป็นปริมาณมาก ทำให้สามารถประหยัดต้นทุนเกี่ยวกับการเก็บรักษาสินค้า
3. เป็นการรักษาระดับราคาในการจำหน่ายให้เป็นราคาที่อยู่ในระดับเดียวกัน
4. ประหยัดค่าโฆษณา เพราะเมื่อมีการจำหน่ายตามโควต้า ก็ไม่จำเป็นที่จะต้องทำการโฆษณาสินค้า เพราะถึงแม้ว่าจะทำการโฆษณาหรือไม่ ก็จะสามารถขายสินค้าได้จำนวนเท่าเดิม

ผลเสีย

1. เมื่อมีการเพิ่มราคาไม่ซีดไฟ ผู้บริโภคจะต้องเป็นผู้รับภาระ เพราะราคาของไม่ซีดไฟจะเพิ่มเหมือนกันหมดทุกตรา เพราะผู้ผลิตและผู้แทนจำหน่ายจะรวมกลุ่มกันขึ้นราคา ทำให้ผู้บริโภคจำเป็นที่จะต้องรับภาระการขึ้นราคานี้

2. การกำหนดโควตา ทำให้แต่ละโรงงานไม่จำเป็นต้องแข่งขันกันในด้านคุณภาพ ดังนั้น โรงงานที่มีประสิทธิภาพในการผลิตต่ำ ก็ยังสามารถคงอยู่ได้ และไม่จำเป็นต้องปรับปรุงประสิทธิภาพ

3. ถ้าหากยกเลิกการผูกขาด จะมีผลทำให้โรงงานที่มีประสิทธิภาพต่ำ ไม่สามารถที่จะแข่งขันกับโรงงานที่มีประสิทธิภาพสูงได้ อันจะเป็นผลทำให้ต้องเลิกกิจการ อำนาจการผูกขาดก็จะตกอยู่ในมือของบริษัทที่มีประสิทธิภาพในการผลิตสูงแต่ผู้เดียว

4. ผู้ผลิตและผู้จำหน่ายสามารถที่จะกำหนดปริมาณการผลิตให้มากขึ้นได้ตามต้องการ ซึ่งถ้าหากผู้ผลิตและผู้จำหน่ายต้องการขึ้นราคาสินค้า หรือต้องการสร้างสถานะการณ์ให้เกิดความวุ่นวาย ผู้ผลิตและผู้จำหน่ายก็อาจจะกำหนดปริมาณการผลิตให้ลดลง อันเป็นผลให้เกิดการขาดแคลนไม่ซีดไฟขึ้นได้

ราคาไม่ซีดไฟ

ราคาไม่ซีดไฟที่จำหน่ายปลีกอยู่ในปัจจุบันนี้ ราคาถลึงละ 30 สตางค์ ตามประกาศการควบคุมราคาของคณะกรรมการกลางป้องกันการค้ำกำไรเกินควรฉบับที่ 81 พ.ศ. 2517 ส่วนราคาจำหน่ายไม่ซีดไฟ ก่อนหน้าที่จะมีการประกาศควบคุมราคานั้น ราคาถลึงละ 25 สตางค์ ซึ่งเป็นราคาที่ขึ้นมาตั้งแต่ปี 2497 - 2515 ในปี 2515 ได้เกิดภาวะขาดแคลนไม่ซีดไฟขึ้นทั่วประเทศ เนื่องจากการขาดแคลนไม้เนื้ออ่อน ทำให้การผลิตลดลง การขึ้นภาษีของรัฐบาล และการกักตุนไม่ซีดไฟเพื่อเก็งกำไร มีผลทำให้ราคาไม่ซีดไฟสูงขึ้นเป็นถลึงละ 50 สตางค์ หรือ 3 ถลึง 1 บาท จึงทำให้ทางราชการต้องใช้วิธีควบคุมราคาจำหน่ายปลีกไม่ซีดไฟ โดยกำหนดราคาขายปลีกไว้ในราคาถลึงละ 30 สตางค์

ราคาขายไม่ชื้อคไฟเฉลี่ยเป็นรายปีตั้งแต่ พ.ศ. 2488 - 2521

พ.ศ.	ราคาเฉลี่ยทั้งปี (กัลกละ)
2488	10 สตางค์
2489	10 "
2490	21 "
2491	20 "
2492	16 "
2493	15 "
2494	19 "
2495	20 "
2496	24 "
2497 - 2516	25 "
2517 - 2521 (ราคาควบคุม)	30 "

ที่มา : กองวิชาการและสถิติการพาณิชย์

จากราคาเฉลี่ยของไม่ชื้อคไฟ จะเห็นได้ว่า ราคาไม่ชื้อคไฟในช่วง พ.ศ. 2490 - 2493 ราคาของไม่ชื้อคไฟลดลง อันเนื่องมาจากเกิดการแข่งขันลดราคาสินค้า (Price War) ทำให้โรงงานไม่ชื้อคไฟบางโรงต้องหยุดการผลิต เพราะไม่สามารถรับภาระการขาดทุนได้ จนกระทั่งปี 2493 บริษัทไม่ชื้อคไฟได้รวมตัวกัน และตั้งผู้แทนจำหน่ายแต่ผู้เดียว คือบริษัทสหไม่ชื้อคไฟ จำกัดขึ้น ราคาของไม่ชื้อคไฟเริ่มจะเพิ่มขึ้น จนกระทั่งถึงปี 2497 ราคาที่คงที่อยู่ก็กัลกละ 25 สตางค์ ต่อมาเมื่อ พ.ศ. 2515 - 2516 เกิดภาวะขาดแคลนไม่ชื้อคไฟและ ไม่ชื้อคไฟขึ้นราคาเป็น 3 กัลกบาท หรือกัลกละ 50 สตางค์ แต่ในบางแห่งก็ยังคงขายกัลกละ 25 สตางค์ ต่อมา พ.ศ. 2517 ทางราชการจึงได้ประกาศควบคุมราคา กำหนดให้ราคาขายปลีกขายในราคากัลกละ 30 สตางค์

กำลังการผลิตและปริมาณที่ผลิต

ตารางที่ 1 กำลังการผลิตและปริมาณที่ผลิต

หน่วย : ฝีบ

พ.ศ.	กำลังการผลิต(โดยประมาณ) ¹	ปริมาณที่ผลิต ²	ปริมาณที่ผลิตคิดเป็นร้อยละของกำลังการผลิต
2512	84,000	65,729	78.25
2513	84,000	68,171	81.16
2514	84,000	64,651	76.97
2515	84,000	61,936	73.73
2516	84,000	80,024	95.27
2517	84,000	71,390	84.99
2518	84,000	69,345	82.55
2519	90,000	79,539	88.37
2520	102,000	100,389	98.42

- ที่มา : 1 บริษัทผลิตไม้ขีดไฟและกองควบคุมโรงงาน กระทรวงอุตสาหกรรม
2 ศูนย์สนเทศอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม

เดิมกำลังการผลิตของโรงงานที่มีอยู่ 7 แห่ง รวมกันได้ประมาณ 84,000 ฝีบต่อปี ต่อมาในปี 2519 ได้มีผู้ผลิตรายใหม่เข้ามาร่วมผลิตด้วย 1 โรง คือ บริษัทไม้ขีดไฟภาคใต้ จำกัด จึงทำให้กำลังผลิตเพิ่มขึ้น ต่อมาในปี 2520 ได้มีโรงงานเริ่มผลิตไม้ขีดไฟอีก 2 โรง คือบริษัทสากลไม้ขีดไฟ จำกัด และบริษัท โรงงานไม้ขีดไฟอุคร จำกัด กำลังการผลิตจึงเพิ่มขึ้นอีก

จากตารางที่ 1 ปริมาณที่ผลิตได้เมื่อคิดเทียบเป็นร้อยละของกำลังผลิตแล้ว ปรากฏว่า ปริมาณที่ผลิตได้จะอยู่ระหว่างร้อยละ 73 - 98 เมื่อคำนวณค่าโดยเฉลี่ยแล้ว ปริมาณที่ผลิตได้จะมีประมาณร้อยละ 85.5 ของกำลังการผลิตทั้งหมด ซึ่งจากตัวเลขพบว่ยังมีกำลังการผลิตเหลืออยู่ประมาณร้อยละ 14.5 ซึ่งบริษัทไม่ซื้อไฟสามารถที่จะขยายปริมาณการผลิตได้อีก แต่จากข้อเท็จจริงแล้ว พบว่า โรงงานผู้ผลิตเดิมที่มีอยู่ 7 โรงงาน เป็นโรงงานที่เปิดมานานเกินกว่า 10 ปีแล้วทั้งสิ้น ฉะนั้น เครื่องจักรส่วนใหญ่จึงอยู่ในสภาพทรุดโทรม ต้องซ่อมแซมตลอดเวลา จะมีเพียงบางโรงงานเท่านั้นที่ได้ทำการเปลี่ยนเครื่องจักรใหม่ ซึ่งก็เปลี่ยนแปลงเพียงบางเครื่อง ส่วนเครื่องเก่าที่ยังใช้ไ้ก็ยังคงใช้ต่อไป เพราะเครื่องจักรแต่ละเครื่องซึ่งทันสมัยนั้น จะมีราคาสูงมาก ต้องใช้เงินทุนจำนวนมากในการจัดซื้อ ผู้ผลิตส่วนใหญ่จึงยังคงใช้เครื่องจักรเก่าอยู่ ดังนั้น ปริมาณที่ผลิตได้ในปัจจุบันสำหรับโรงงานเท่านั้น นับว่าเป็นปริมาณการผลิตที่ผลิตได้เต็มที่แล้ว คือ ประมาณ 80 % ของกำลังการผลิต

ส่วนโรงงานไม่ซื้อไฟรายใหม่ 3 โรงนั้น คาดว่ายังผลิตไม่ได้เต็มกำลังผลิต เพราะไม่ซื้อไฟยังไม่เป็นที่นิยมในตลาด เมื่อผลิตแล้วยังจำหน่ายไม่ได้ต้องลดการผลิตลง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 2 ปริมาณไม้ซี้คไฟที่ผลิตในประเทศ

หน่วย : ทีบ

พ.ศ.	ปริมาณที่ผลิต	การเปลี่ยนแปลงคิดเป็นร้อยละ
2512	65,729	13.09*
2513	68,171	3.72
2514	64,651	(5.16)
2515	61,936	(4.20)
2516	80,024	29.20
2517	71,390	(10.79)
2518	69,345	(2.86)
2519	79,539	14.7
2520	100,389	26.21

ที่มา : ศูนย์สนเทศอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม

* ปี 2511 ปริมาณผลิต = 58,119 ทีบ

จากตารางที่ 2 จะเห็นว่าปริมาณการผลิตไม้ซี้คไฟในประเทศ มีปริมาณที่ไม่แน่นอน ในบางครั้งก็ผลิตเพิ่มขึ้น แต่ในบางครั้งก็ลดลง ในปี 2515 ซึ่งเป็นปีที่ไม้ซี้คไฟขาดแคลน โดยเริ่มขาดแคลนตั้งแต่ปี 2514 จากตาราง จะเห็นว่า ปี 2514 และ 2515 ปริมาณการผลิตไม้ซี้คไฟลดลงร้อยละ 5 และ ร้อยละ 4 ตามลำดับ เมื่อมีการขึ้นราคาขายส่งในปี 2515 แล้ว ปริมาณการผลิตในปี 2516 ก็เพิ่มขึ้น และเริ่มลดลงในปี 2517 - 2518 ในปี 2517

มีการประกาศควบคุมราคาขายปลีกไม่ซีดไฟ ส่วนปี 2519 - 2520 ปริมาณการผลิตเพิ่มขึ้น เนื่องจากมีการประกาศยกเลิกนโยบายห้ามขยายและตั้งโรงงานไม่ซีดไฟ จึงมีผู้ผลิตรายใหม่ เข้ามารวมผลิตทำให้ปริมาณการผลิตสูงขึ้น

ปริมาณการผลิตที่ไม่แน่นอนนี้มีสาเหตุเนื่องจาก

1. การขาดแคลนไม้เนื้ออ่อน เนื่องจากไม้เนื้ออ่อนในป่ามีปริมาณลดลง ทำให้การตัดไม้ต้องเข้าไปในป่าลึก ซึ่งการขนส่งเป็นไปอย่างยากลำบาก โดยเฉพาะถ้าเป็นฤดูฝน การชักลากไม้ออกจากป่าทำได้ยากมาก หรือชักลากไม้ไม่ได้เลย นอกจากนั้น ไม้เหล่านี้ส่วนใหญ่อยู่ในป่าโครงการและป่าสงวน การตัดไม้ต้องขออนุญาตจากทางราชการ ซึ่งขณะนี้ทางราชการเข้มงวดในการอนุญาต และป่าส่วนใหญ่ถูกปิดตามนโยบายของรัฐบาล ทำให้ไม่สามารถเข้าไปตัดไม้ได้ และไม้เนื้ออ่อนเป็นไม้ที่เสียง่าย เมื่อตัดแล้ว ต้องชักลากออกมาทันที ถ้าปล่อยทิ้งไว้ไม้จะผุ และเสียหายใช้การไม่ได้ ในบางครั้งหลังจากที่ทางราชการอนุญาตให้ชักลากไม้ออกมาได้ก็ปรากฏว่าไม้ใช้การไม่ได้แล้ว เพราะต้องใช้เวลามาก ในการขออนุญาตตามขั้นตอน

2. เนื่องจากการรวมตัวของผู้ผลิต ซึ่งทำให้มีลักษณะผูกขาดในการจำหน่ายสินค้า เมื่อต้นทุนการผลิตสูงขึ้น เสียภาษีเพิ่มขึ้น แต่ไม่ซีดไฟถูกทางราชการควบคุมราคา ผู้ผลิตอาจจะรวมตัวกันลดปริมาณการผลิต เพื่อทำให้ปริมาณไม่ซีดไฟขาดแคลนเพื่อเรียกร้องข้อขึ้นราคาไม่ซีดไฟ และเมื่อปริมาณไม่ซีดไฟขาดแคลน ทางราชการก็จะสืบหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการขาดแคลนของไม่ซีดไฟ ก็อาจจะทำให้ผู้ผลิตต้องเพิ่มปริมาณการผลิตให้สูงขึ้น

3. สภาพดินฟ้าอากาศ เป็นส่วนหนึ่งที่กระทบกระเทือนต่อปริมาณผลิต เพราะการผลิตไม่ซีดไฟจะต้องอาศัยอากาศแห้งและแสงแดดเป็นสำคัญ ถ้าหากสภาพดินฟ้าอากาศชื้น เช่นในบางปีที่มีฝนตกเป็นระยะนาน หรือน้ำท่วม การผลิตก็จะผลิตได้น้อยกว่าปีที่มีอากาศอบอุ่น และมีแสงแดดตามปกติ

ปริมาณการส่งออกและนำเข้าของไม้ซี้ดไฟ

ปริมาณการส่งไม้ซี้ดไฟออกของประเทศไทย

ตารางที่ 3 ปริมาณไม้ซี้ดไฟที่ส่งออกของประเทศไทย

พ.ศ.	น้ำหนัก (กิโลกรัม)	มูลค่า F.O.B บาท
2513	213	4,710
2514	86,172	1,253,062
2515	191,140	2,758,243
2516	161,022	1,850,796
2517	312,328	3,807,812
2518	11,928	215,323
2519	53	4,410
2520	837	31,751

ที่มา : กรมศุลกากร กระทรวงการคลัง

จากตารางที่ 3 จะเห็นได้ว่าสถิติการส่งออกในปี 2514 - 2517 มีสถิติค่อนข้างสูง จนกระทั่งถึงปี 2518 สถิติการส่งออกเริ่มลดลง และเมื่อเปรียบเทียบกับตารางที่ 4 จะเห็นได้ว่าประเทศที่เป็นตลาดสินค้าไม้ซี้ดไฟของประเทศไทยได้แก่ ประเทศกัมพูชาประชาธิปไตย ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ประเทศปากีสถาน ประเทศออสเตรเลีย ประเทศพม่า

ประเทศเนปาล และประเทศอินเดีย ประเทศที่สั่งซื้อไม้ขีดไฟจำนวนมากที่สุด ได้ประเทศกัมพูชาประชาธิปไตย โดยสั่งซื้อตั้งแต่ปี 2513 - 2518 พอปี 2519 และปี 2520 ไม่มีการสั่งซื้อจากประเทศกัมพูชาประชาธิปไตย ส่วนประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว สั่งซื้อในปี 2513, 2515 และ 2520

ตลาดการค้าไม้ขีดไฟระหว่างประเทศไทยและประเทศเพื่อนบ้าน จะขึ้นอยู่กับ การเปลี่ยนแปลงทางการเมือง เช่นเมื่อปี 2519 และ ปี 2520 เป็นปีที่ สถานะการณ์ทางการเมืองของประเทศไทยเปลี่ยนแปลง ฉะนั้น จึงไม่มีการติดต่อทางการค้ากับประเทศไทย สถิติไม้ขีดไฟที่ส่งออกจึงลดลง นอกจากนั้น การที่ปริมาณส่งออกลดลงเป็นเพราะ ปริมาณการผลิตยังมีไม่พอกับ ความต้องการใช้ไม้ขีดไฟในประเทศ และคุณภาพของไม้ขีดไฟที่ผลิตในประเทศยังไม่ดีพอ ถ้าหากมีการพัฒนาทางด้านการผลิต และคุณภาพของไม้ขีดไฟแล้ว คาดว่าประเทศไทยสามารถที่จะส่งไม้ขีดไฟเป็นสินค้าออกได้

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๔ สถิติไม้ซีกไฟที่ส่งออกของประเทศไทย

ประเทศ	๒๕๑๓		๒๕๑๔		๒๕๑๕		๒๕๑๖		๒๕๑๗		๒๕๑๘		๒๕๑๙		๒๕๒๐	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
กัมพูชา																
ประชาธิปไตย	๑๘๒	๓๔๑๐	๘๖๑๓๒	๑๒๕๓๐๖๒	๑๘๔๔๘๐	๒๖๖๔๕๐๐	๑๖๑๐๑๓	๑๘๕๐๒๘๘	๓๑๒๑๑๘	๓๘๐๑๘๑๒	๑๑๘๘๐	๒๑๑๑๓๒	-	-	-	-
สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว	๓๑	๘๐๐			๖๐	๕๐๐									๓๘๖	๑๕๒๐๐
ปากีสถาน					๖๖๐๐	๕๒๘๔๓										
ออสเตรเลีย											๔๑๘	๔๑๕๑	๕๓	๔๔๑๐		
พม่า									๒๑๐	๖๐๐๐					๓๔๑	๑๐๔๘๐
เนปาล															๕๐	๖๑๑๒
อินเดีย							๔	๕๐๗								
	๒๑๓	๔๗๑๐	๘๖๑๓๒	๑๒๕๓๐๖๒	๑๘๑๑๘๐	๒๗๕๘๒๔๓	๑๖๑๐๒๒	๑๘๕๐๒๘๘	๓๑๒๑๑๘	๓๘๐๗๘๑๒	๑๑๘๒๘	๒๑๕๓๒๓	๕๓	๔๔๑๐	๘๓๗	๓๑๗๕๑

ที่มา : กรมศุลกากร กระทรวงการคลัง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปริมาณนำเข้าไม้ซี้ดไฟของประเทศไทย

ตารางที่ 5 ปริมาณไม้ซี้ดไฟที่นำเข้าของประเทศไทย

พ.ศ.	น้ำหนัก (กิโลกรัม)	มูลค่า C.I.F. (บาท)
2513	1,728	77,388
2514	3,181	145,118
2515	3,030	119,809
2516	504	15,853
2517	143	12,997
2518	179	16,595
2519	823	51,296
2520	501	33,067

ที่มา : กรมศุลกากร กระทรวงการคลัง

ไม้ซี้ดไฟที่นำเข้าจากต่างประเทศนั้น เป็นไม้ซี้ดไฟชนิดแฉง หรือชนิด
กเล็กเล็ก ๆ ซึ่งใช้ในสายการบิน บริษัทเดินเรือ ใช้สำหรับโฆษณา เป็นไม้ซี้ดไฟที่
แจกเป็นที่ระลึก หรือแจกเพื่อโฆษณา ไม่มีการวางจำหน่ายในท้องตลาด

สถิติการนำเข้าจากตารางที่ 5 จะเห็นว่า ปริมาณการนำเข้าเริ่มลดลง
ตั้งแต่ปี 2518 สาเหตุเพราะว่า บริษัทไม้ซี้ดไฟในประเทศไทยเริ่มจะทำการผลิต
ไม้ซี้ดไฟแบบแฉงได้ ทำให้ราคาค่าที่เคยสั่งซื้อไม้ซี้ดไฟแบบแฉง ซึ่งใช้สำหรับโฆษณา
จากต่างประเทศ หันมาสั่งซื้อจากภายในประเทศ ทำให้ปริมาณการสั่งซื้อเริ่มลดลง
และคาดว่าจะลดลงเรื่อย ๆ

สำหรับปริมาณการสั่งซื้อที่ยังคงมีอยู่ คาดว่าเป็นไม้ซี้ดไฟที่สั่งเข้ามาเพื่อเป็นตัวอย่างและไม้ซี้ดไฟที่ใช้ในบริษัทการบิน สาเหตุที่บริษัทการบินไม่สั่งซื้อไม้ซี้ดไฟแดงจากบริษัทไม้ซี้ดไฟภายในประเทศ เพราะคุณภาพของไม้ซี้ดไฟยังไม่ดีพอ (เวลาซี้ดไฟ ไม้ซี้ดไฟจะลุกเสียงดังฟู และมีสะเก็ดไฟซึ่งอาจจะทำให้เกิดลูกไหม้ได้) ดังนั้น บริษัทการบินจึงยังคงนิยมสั่งซื้อไม้ซี้ดไฟจากต่างประเทศ เพราะคุณภาพดีกว่า

ไม้ซี้ดไฟที่สั่งเข้า ส่วนใหญ่จะสั่งเข้าจากประเทศญี่ปุ่น สิงคโปร์ ฮองกง สหรัฐอเมริกา สวีเดน และสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน

ปริมาณความต้องการใช้ไม้ซี้ดไฟในประเทศไทย

ไม้ซี้ดไฟที่นิยมใช้กันอย่างแพร่หลาย คือไม้ซี้ดไฟลูกเล็ก ซึ่งบรรจุลูกละไม้ต่ำกว่า 50 ก้าน ส่วนไม้ซี้ดไฟแบบแดง หรือแบบลูกใหญ่ ไม่เป็นที่นิยมในตลาด ไม้ซี้ดไฟที่มีปัญหาเกี่ยวกับราคาในการจำหน่ายจนกระทั่งมีการประกาศควบคุมราคา คือไม้ซี้ดไฟชนิดที่บรรจุลูกละ 50 ก้าน ไม้ซี้ดไฟจะใช้ในการจุดบุหรี่ เทาหุงต้ม จุดธูปเทียนบูชาพระ และอื่น ๆ ดังนั้น ปริมาณการใช้ไม้ซี้ดไฟในระหว่างปีจะขึ้นอยู่กับเทศกาลต่าง ๆ ตามประเพณีนิยม เช่นเทศกาลวันเข้าพรรษา เทศกาลทอดกฐิน เทศกาลวันลอยกระทง ฯลฯ ซึ่งทำให้ไม้ซี้ดไฟมียอดจำหน่ายสูงในระยะดังกล่าว ไม้ซี้ดไฟจึงมีการจำหน่ายตามแบบฤดูกาล (Seasonal) ผู้ใช้ไม้ซี้ดไฟส่วนใหญ่ มักจะเลือกใช้ไม้ซี้ดไฟที่ตนนิยม ซึ่งปรากฏว่าแต่ละบริษัทซึ่งผลิตไม้ซี้ดไฟกันหลาย ๆ ตรา เพื่อให้ผู้บริโภคได้เลือกซื้อสินค้าตามความพอใจนั้น มักจะมีไม้ซี้ดไฟอยู่บางตรา ที่ได้รับความนิยมสูงสุด และผลิตมากที่สุด (ดูรายละเอียดจากตราไม้ซี้ด)

ปริมาณไม้ซี้ดไฟที่ใช้ในประเทศ

ตารางที่ 6 ปริมาณไม้ซี้ดไฟที่ใช้ในประเทศ

หน่วย : ตีบ

พ.ศ.	ปริมาณที่ผลิตได้	ปริมาณที่ จำหน่าย ¹ ในประเทศ	ปริมาณที่นำ เข้า ²	ปริมาณไม้ซี้ด ไฟที่ใช้ใน ประเทศ	อัตราเพิ่ม ของการใช้ ไม้ซี้ดไฟ(%)
2513	68,171	68,467	27	68,494	-
2514	64,651	63,435	49	63,484	(7.31)
2515	61,936	66,285	47	66,332	4.49
2516	80,024	75,464	8	75,472	13.78
2517	71,390	64,349	2	64,631	(14.74)
2518	69,345	72,216	3	72,219	12.23
2519	79,539	81,489	13	81,502	12.85
2520	100,389	90,847	8	90,855	17.5

- ที่มา : 1 ศูนย์สนเทศอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม
2 กรมศุลกากร กระทรวงการคลัง

ปริมาณการใช้ไม้ซี้ดไฟตามตารางที่ 6 นั้น ได้จากการนำปริมาณที่จำหน่ายในประเทศของโรงงานผู้ผลิตไม้ซี้ดไฟในประเทศ รวมกับปริมาณการนำเข้าจะเป็นปริมาณการใช้ไม้ซี้ดไฟในประเทศ สำหรับปริมาณไม้ซี้ดไฟที่นำเข้านั้นเป็นไม้ซี้ดไฟที่ใช้เป็นของขำรวยหรือสำหรับโฆษณา ส่วนปริมาณที่จำหน่ายในประเทศมีปริมาณใกล้เคียงกับปริมาณที่ผลิตได้ ซึ่งคงเป็นเพราะมีบริษัทผลิตไม้ซี้ดไฟ จำกัด เป็นผู้กำหนดโควตาในการผลิตให้ใกล้เคียงกับปริมาณการสั่งซื้อ

สำหรับอัตราการเพิ่มของการใช้ไม้ขีดไฟ เป็นไปในสัดส่วนที่ไม่แน่นอน กล่าวคือ ในปี 2514 อัตราการใช้ลดลงร้อยละ 7.31 ปี 2515 - 2516 อัตราการใช้เพิ่มขึ้นร้อยละ 4.49 และร้อยละ 13.78 ตามลำดับ ต่อมาปี 2517 อัตราการใช้ลดลงร้อยละ 14.74 ครั้นในปี 2518 - 2520 อัตราการใช้กลับเพิ่มเป็นร้อยละ 12.23 ร้อยละ 12.85 และร้อยละ 17.5 ตามลำดับ อัตราการใช้ไม้ขีดไฟมีแนวโน้มว่าจะสูงขึ้นเรื่อย ๆ แต่ที่มีอัตราการใช้ลดลงในปี 2514 และ 2517 นั้น สาเหตุเพราะ

1. เมื่อปลายปี 2513 บริษัทผู้ผลิตไม้ขีดไฟได้ขึ้นราคาขายไม้ขีดไฟ โดยอ้างถึงภาวะของต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้น เป็นเหตุให้พ่อค้าขายส่ง และขายปลีก ต่างเก็งกำไรจึงกักตุนไม้ขีดไฟไว้ไม่ยอมปล่อยให้ขีดออกสู่ตลาด ตลอดจนบริษัทผู้ผลิตเองก็ไม่ยอมส่งไม้ขีดไฟสู่ตลาดเพราะต้องการขึ้นราคา ทำให้เกิดภาวะการขาดแคลนไม้ขีดไฟ ปริมาณไม้ขีดไฟที่ใช้ในประเทศเมื่อปี 2514 จึงลดลงร้อยละ 7.31

2. ในปี 2516 เกิดภาวะการขาดแคลนวัตถุดิบ คือไม้เนื้ออ่อน (เนื่องจากการกวัดขันของทางราชการ) ซึ่งเป็นที่ทราบกันโดยทั่วไป จึงทำให้บริษัทผู้ผลิต ผู้ขายส่งและผู้ขายปลีก เริ่มทำการกักตุนสินค้า เพราะคาดว่าจะสามารถขึ้นราคาไม้ขีดไฟได้อีก แต่ปรากฏว่า เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ 2517 ทางราชการได้ประกาศควบคุมราคาไม้ขีดไฟ โดยกำหนดว่าไม้ขีดไฟชนิดบรรจุกล่อง 50 ก้าน ให้จำหน่ายในราคาสูงสุดไม่เกินกล่องละ 30 สตางค์ ซึ่งเกิดปัญหาเกี่ยวกับสตางค์ทอง เพราะไม่สามารถหาสตางค์ทองได้ แตร้านค้าปลีกมักจะขายเกินราคาคือกล่องละ 50 สตางค์ หรือ 3 กล่องบาทเสมอ ทำให้ถูกจับกุม ดังนั้น ร้านค้าปลีกส่วนใหญ่จึงเลิกจำหน่าย อันมีผลทำให้ไม้ขีดไฟขาดแคลน ไม่สามารถจะหาซื้อได้นอกจากนั้นเมื่อทางราชการประกาศควบคุมราคาประชาชนต่างไม่ยอมซื้อไม้ขีดไฟที่ขายเกินราคาและหันไปใช้สินค้าชนิดอื่นซึ่งใช้แทนกันได้เช่น **Lighter** เป็นต้น ปริมาณการใช้ไม้ขีดไฟในปี 2517 จึงลดลงร้อยละ 14.74

ปริมาณการใช้ไม้ขีดไฟที่ลดลงในปี 2514 และ 2517 นั้น มิใช่เกิดจากความไม่ต้องการใช้ไม้ขีดไฟของประชาชน หากแต่เกิดจากการที่ปริมาณไม้ขีดไฟในตลาดขาดแคลนตั้งที่กล่าวแล้ว

ปริมาณการใช้ไม้ขีดไฟเทียบกับจำนวนประชากร

ปัจจัยที่เกี่ยวพันกับความต้องการใช้ไม้ขีดไฟในประเทศที่นำคำนึงถึงอีกประการหนึ่ง คือจำนวนประชากรในประเทศ ทั้งนี้เพราะไม้ขีดไฟเป็นสินค้าอุปโภคบริโภคที่จำเป็นต่อชีวิตประจำวัน

ตารางที่ 7 สถิติประชากรของประเทศไทย

หน่วย : คน

พ.ศ.	เพศชาย	เพศหญิง	รวม	อัตราเพิ่มขึ้น (ลดลง)
2513	17,897,883	17,652,222	35,550,105	2.98
2514	18,553,258	18,266,839	36,820,097	3.57
2515	19,316,933	19,042,075	38,359,008	4.18
2516	20,143,590	19,806,716	39,950,306	4.15
2517	20,827,025	20,507,127	41,334,152	3.46
2518	21,359,489	21,031,956	42,391,454	2.55
2519	21,790,510	21,423,201	43,213,711	1.90
2520	22,314,837	21,957,856	44,272,693	2.45
2521	22,775,852	22,445,773	45,221,625	2.14

ที่มา : กองสำรวจประชากร สำนักงานสถิติแห่งชาติ

อัตราเพิ่มของประชากรจะเพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ยร้อยละ 3.04 เป็นที่คาดว่า อัตราการใช้ไม้ซี้ดไฟจะเพิ่มขึ้นปีละ 3 - 5 %¹ ซึ่งจะสัมพันธ์กับอัตราการเพิ่มของประชากร สำหรับอัตราประชากรเพศชายและเพศหญิงนั้น มีจำนวนที่ใกล้เคียงกัน อัตราการใช้ไม้ซี้ดไฟที่เพิ่มขึ้นจึงไม่ได้ขึ้นอยู่กับการเพิ่มของเพศชายหรือหญิง

จากการเทียบจำนวนประชากรกับปริมาณไม้ซี้ดไฟที่ใช้ในแต่ละปีตามตารางที่ 8 ปรากฏว่า อัตราเฉลี่ยของการใช้ไม้ซี้ดไฟในระยะเวลา 1 ปีนั้น ประชาชนจะใช้ไม้ซี้ดจำนวน 651 ก้านต่อปี และประมาณ 2 ก้านต่อวัน หรือ 1 กลักต่อเดือน จากสถิติที่ผ่านมาเป็นที่คาดได้ว่า ไม้ว่าประชากรจะเพิ่มขึ้นในจำนวนเท่าใด ปริมาณการใช้ไม้ซี้ดไฟยังคงอยู่ในอัตราที่คงที่ คือคนละประมาณ 2 ก้านต่อวันเสมอ จำนวนประชากรจึงนับเป็นปัจจัยสำคัญตัวหนึ่ง อันเป็นตัวคงที่ ที่จะกำหนดปริมาณการใช้ไม้ซี้ดไฟในประเทศ ดังนั้น ถ้าทราบการประมาณจำนวนประชากรทั้งประเทศ ก็จะเป็นแนวทางให้ทราบถึงปริมาณการใช้ไม้ซี้ดไฟในประเทศได้

ปริมาณการใช้ไม้ซี้ดไฟในประเทศนอกจากจะกำหนดจากจำนวนประชากรแล้ว อัตราเพิ่มหรือลดของปริมาณการใช้ไม้ซี้ดไฟในประเทศ มีสาเหตุอื่นประกอบพอสรุปได้ดังนี้

1. ปัญหาการขาดแคลนไม้เนื้ออ่อนที่ใช้ในการผลิต ทำให้ปริมาณการผลิตลดลง ปริมาณไม้ซี้ดไฟออกสู่ตลาดน้อยลง และผู้ขายส่วนใหญ่มักจะกักตุนสินค้าเพื่อเก็งกำไร จึงมีผลให้เกิดภาวะการขาดแคลนไม้ซี้ดไฟในตลาด ทำให้ปริมาณการใช้ลดลง

1

สอบถามจากโรงงานไม้ซี้ดไฟ

ตารางที่ 8 แสดงจำนวนประชากรกับการใช้ไม้ขีด

พ.ศ.	ปริมาณไม้ขีดที่ใช้ในประเทศ		จำนวนประชากร ล้านคน	จำนวนก้านที่ใช้/คน	
	หีบ 1	ล้านก้าน 2		ปี	วัน
2513	68,494	24,657.84	35.55	694	1.9
2514	63,484	22,854.24	36.82	621	1.7
2515	66,332	23,879.52	38.36	623	1.7
2516	75,472	27,169.92	39.95	680	1.8
2517	64,631	23,267.16	41.33	563	1.5
2518	72,219	25,998.84	42.39	613	1.6
2519	81,502	29,340.72	43.21	679	1.8
2520	90,855	32,707.80	44.27	739	2.0

- ที่มา : 1 ศูนย์สนเทศอุตสาหกรรม
2 1 หีบเท่ากับ 7200 ก้าน 50 ก้าน

2. เมื่อเกิดปัญหาการขาดแคลนไม้ขีดไฟ และความยุ่งยากเกี่ยวกับซื้อไม้ขีดไฟ ร้านค้าไม่ยอมขายในราคาควบคุม ทำให้ผู้บริโภคหันไปใช้สินค้าอื่นที่ใช้ทดแทนกันได้เช่น เครื่องจุดไฟแบบอัตโนมัติ แทน

3. จากการพัฒนาบ้านเมือง และความเจริญในอุตสาหกรรมผลิตไฟฟ้า ทำให้บ้านเมืองในแถบชนบทของประเทศไทยบางแห่ง ซึ่งอยู่ในแถบทุรกันดาร ต้องใช้ตะเกียงในการให้แสงสว่างในเวลากลางคืน หันมาใช้ไฟฟ้าซึ่งสะดวกกว่าแทนความต้องการใช้ไม้ขีดจึงลดลง